

POSTANOWIENIE

Dnia 19 stycznia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Józef Iwulski

w sprawie z odwołania A. G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
z udziałem zainteresowanych: G. Spółki Akcyjnej i M. Spółki z o. o.
o podleganie ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pracy nakładczej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 stycznia 2012 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 22 marca 2011 r.,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od ubezpieczonej na rzecz organu rentowego tytułem
zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego kwotę 120 (sto
dwadzieścia) zł.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 marca 2011 r., Sąd Apelacyjny oddalił apelację ubezpieczonej A. G. od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 19 maja 2010 r., w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych przy udziale zainteresowanych G. S.A. i M. Spółki z o.o. o podleganie ubezpieczeniom społecznym z tytułu pracy nakładczej. Sąd pierwszej instancji oddalił odwołanie ubezpieczonej od decyzji organu rentowego z dnia 23 grudnia 2009 r. stwierdzającej, że ubezpieczona w okresie od 1 listopada 2005 r. do 11

marca 2008 r. nie podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę nakładczą zawartej ze spółką M. (poprzednikiem prawnym spółki G.).

Od wyroku Sądu Apelacyjnego ubezpieczona wniosła skargę kasacyjną, w której wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniła powołaniem się na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne i na związaną z tym potrzebę wykładni art. 83 § 1 k.c. oraz § 3 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 1975 r. w sprawie uprawnień pracowniczych osób wykonujących pracę nakładczą (Dz.U. z 1976 r. Nr 3, poz. 19 ze zm.) w zakresie wyjaśnienia, czy umowa (o pracę nakładczą) jest nieważną z uwagi na jej pozorną (Y) w sytuacji gdy umowa ta była faktycznie wykonywana, choć ubezpieczony osiągał wynagrodzenie niższe niż wymagane przez przepisy regulujące pracę nakładczą?@. Ponadto - zdaniem skarżącej - należy wyjaśnić, czy uzyskanie przez nakładcę 50% najniższego wynagrodzenia określonego przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej jest elementem konstrukcyjnym umowy o pracę nakładczą, a jeśli tak to czy w sytuacji, w której ubezpieczony osiągał wynagrodzenie niższe niż 50% najniższego wynagrodzenia, ale otrzymywał jednak wynagrodzenie z tego tytułu, to umowę o pracę nakładczą można uznać za nieważną, a idąc dalej wyłączyć ubezpieczonego z ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę nakładczą?@. Skarżąca wniosła o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w całości i przekazanie temu Sądowi sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku oraz decyzji organu rentowego i zasądzenie kosztów procesu.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne lub istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Skarżąca uważa, że w

sprawie istnieje potrzeba rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego oraz wykładni art. 83 § 1 k.c. i wskazanego przepisu rozporządzenia z dnia 31 grudnia 1975 r. Jednakże zagadnienie to (wątpliwości prawne) było już wielokrotnie przedmiotem orzecznictwa Sądu Najwyższego, które w tym względzie jest jednolite (utrwalone). W szczególności w wyrokach z dnia 9 stycznia 2008 r., III UK 73/07 (Monitor Prawa Pracy 2008 nr 2, s. 58), III UK 74/07 (LEX nr 376437), III UK 75/07 (OSNP 2009 nr 3-4, poz. 53) oraz III UK 77/07 (LEX nr 465895) i z dnia 5 czerwca 2009 r., I UK 21/09 (LEX nr 515699) Sąd Najwyższy stwierdził, że jeśli strony umowy o pracę nakładczą zawierają ją z zamiarem niedotrzymania warunku zapewnienia wykonawcy comiesięcznego wynagrodzenia odpowiadającego przynajmniej połowie pensji minimalnej, to ich oświadczenia woli dotknięte są pozornością. W takiej sytuacji, jeśli podstawa wymiaru składek jest niższa od połowy płacy minimalnej, Zakład Ubezpieczeń Społecznych ma prawo odmówić objęcia wykonawcy (chałupnika) ubezpieczeniem z tytułu wykonywania pracy nakładczej. Doniosłość prawną posiada bowiem tylko taka umowa o pracę nakładczą, w której strony uzgodniły i realizowały rozmiar wykonanej pracy nakładczej w ilości gwarantującej wynagrodzenie w wysokości co najmniej połowy minimalnego wynagrodzenia za pracę. Z kolei, pozorna umowa o pracę nakładczą, na podstawie której jej strony nie miały zamiaru i nie realizowały konstrukcyjnych cech (elementów) tego zobowiązania, dotyczących rozmiaru wykonywanej pracy w ilości gwarantującej wynagrodzenie w wysokości co najmniej połowy minimalnego wynagrodzenia za pracę, nie stanowi tytułu podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym osób wykonujących pracę nakładczą. Stanowisko to było prezentowane również w późniejszych judykatach (wyroki z dnia 21 maja 2010 r., I UK 43/10, LEX nr 619658; z dnia 3 września 2010 r., I UK 91/10, LEX nr 653668 i z dnia 13 października 2010 r., II UK 105/10, LEX nr 687035), które zapadły w sprawach o niemal identycznym stanie faktycznym, jak rozpoznawana.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniano wielokrotnie, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne lub potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości, może nastąpić w przypadkach, gdy określony przepis prawa nie doczekał się wykładni, bądź jest ona niejednolita (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15

października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231 oraz z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365). Nie występuje natomiast potrzeba wykładni przepisu (istotne zagadnienie prawne), jeżeli jego interpretacja jest powszechnie przyjęta w orzecznictwie i została uwzględniona przez sąd drugiej instancji (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 436 oraz z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205).

Pozorność czynności prawnej (w tym wypadku - umowy o pracę nakładczą) jest przede wszystkim okolicznością faktyczną, której ustaleniem Sąd Najwyższy jest związany w postępowaniu kasacyjnym (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Wobec tego przedstawianie w skardze kasacyjnej jako istotnego zagadnienia prawnego problemu, który dotyczy sfery faktów, a nie wykładni prawa, nie może być podstawą przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 1996 r., II UKN 9/96, OSNAPiUS 1997 nr 11, poz. 201; z dnia 23 stycznia 1997 r., I CKN 51/96, OSNC 1997 nr 6-7, poz. 79; z dnia 18 maja 2006 r., II UK 164/05, PiZS 2006 nr 9, s. 33 oraz z dnia 28 kwietnia 2010 r., II UK 334/09, LEX nr 604221).

Nadto, w sprawach o analogicznej podstawie faktycznej i prawnej, jak rozpoznawana, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania z powołaniem się na wskazane wyżej argumenty (postanowienia z dnia 29 września 2009 r., I UK 162/09, I UK 163/09, I UK 165/09; z dnia 22 kwietnia 2011 r., I UK 27/11, I UK 28/11 oraz z dnia 27 czerwca 2011 r., I UK 91/11 - niepublikowane). W skardze kasacyjnej ubezpieczonej nie przedstawia zaś żadnych innych, dodatkowych okoliczności, które dawałyby Sądowi Najwyższemu podstawę do wydania odmiennego orzeczenia.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. i orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. i § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

